

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณธรรม จริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรืองมั่นคง และความสงบสุขของทุกคน ในสังคม และประเทศชาติ ทุกประเทศมีแนวนโยบายให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมอันดีเป็นหลักประการแรก การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาทางวิชาการ และการเมืองซึ่งไม่มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักยึดแล้วย่อมให้โทษมากกว่าให้คุณ ถ้าเปรียบสังคมเหมือนต้นไม้ไม่มีแก่น คุณธรรม จริยธรรมก็เหมือนแก่น ความเจริญนอกนี้เหมือนเปลือกกระพี้ ซึ่งห่อหุ้มแก่นเอาไว้ คนมีความรู้ที่ไม่มีคุณธรรม จริยธรรม จึงมักเป็นคนทีก่อความรำคาญหรือความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาจิตใจของคนก่อน ดังนั้น จริยธรรมในสังคมจึงควรได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรก หากจริยธรรมของคนในสังคมดีขึ้น เศรษฐกิจและปากท้องของประชาชนจะดีขึ้นทันที ที่เศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรมประชาชนบางส่วนต้องหิวโหยนั้น เพราะคนบางส่วนของสังคมนั้นเองละเลยคุณธรรม จริยธรรม กอบโกยเอาทรัพย์สินไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป ความเห็นแก่ตัวจัดแล้งน้ำใจขาดเมตตาปรานี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการขาดคุณธรรม จริยธรรม

สภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนเป็นอย่างมาก และความเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีอิทธิพล และมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของคนรุ่นใหม่เป็นอย่างมาก ด้วยการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว สื่อมวลชนที่กว้างทั่วถึง และฉบับไว เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายและเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปอย่างน่าตื่นตะลึง วิทยาการที่เพิ่มพูนขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เร้าใจและทำทลายความสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างไม่หยุดหย่อน ทั้งประสบการณ์ ทั้งข้อความรู้และสิ่งเสพมากมาย ประดังเข้ามาโหมซ้ำด้วยวิธีโฆษณา และระบบแข่งขันทำให้เด็กและเยาวชนสมัยปัจจุบัน ต้องได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเข้ามาทางอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ในปริมาณที่มากมาย และโดยอัตราความเร็วที่สูงยิ่งต่างจากเด็กและเยาวชนรุ่นก่อนเป็นอย่างมาก แถมด้วยกำลังแรงและความเร็วร้อนของวัยที่รุ่นหนุ่มสาว สภาพเช่นนี้มีทั้งดีและผลเสียแล้วแต่เงื่อนไขคือ ถ้าเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้รับหรือเสพประสบการณ์นั้น มีความพร้อมสามารถจัดการกับประสบการณ์ที่เข้ามาได้ดีเขาก็จะเป็นมนุษย์ที่ได้พัฒนาศักยภาพอย่างดีเยี่ยม แต่เด็กส่วนใหญ่หาได้มีความพร้อมหรือมีความสามารถเช่นนั้นไม่ วัฒนธรรมเก่าที่เป็นมาไม่สามารถเตรียมตัวเขาให้อยู่ในสภาพจิตและสภาพชีวิตที่พร้อมเช่นนั้น ผลจึงปรากฏว่าเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ตกอยู่ในสภาพจิตที่อาจเรียกว่ามีเรื่อง

ค้ำใจมาก เรื่องค้ำใจหรือประสบการณ์ค้ำใจหรืออารมณ์ค้ำใจนี้ก็คือ สิ่งที่เขายังตอบสนอง ไม่เพียงพอซึ่งแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ สิ่งที่เขาพอใจรับเข้าไว้แต่ยังไม่พอ เสรพไม่อิ่ม เสรพไม่ทันไหลเข้ามา ๆ ชอบก็เก็บเข้าไว้ ยังเสพไม่เสร็จค้ำใจอยู่พวกหนึ่ง กับสิ่งที่ยังคิดไม่ตก ตัดสินไม่ได้ ยังปลงใจลงอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ ค้ำใจอยู่อีกพวกหนึ่ง การมีประสบการณ์ เรื่องราวหรืออารมณ์ค้ำใจ ซึ่งยังตอบสนองไม่เพียงพอ ค้ำใจและค้ำใจอยู่มาก ๆ เช่นนี้จะส่งผลต่อไปอีก ทำให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่นั้นเป็นคนมีจิตใจที่มีลักษณะกระวนกระวายมาก โดยมีอาการข้างเคียงต่าง ๆ เช่น ความกระตือรือร้นที่หวั่นไหวง่าย ความรำคาญฉุนเฉียวง่าย ความมีใจประะเสาะ ตลอดจนความผิดหวัง ความรู้สึกแปลกแยก ความบีบคั้นใจ และความทุกข์แบบต่าง ๆ สภาพจิตเช่นนี้ทำให้ง่ายต่อการที่จะหันไปหาทางดำเนินชีวิตแบบเชิงสุดอย่างใดอย่างหนึ่ง (พระธรรมปิฎก, 2537 : 58-59) คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทยเรงเสื่อมลง ก็เนื่องมาจากปัญหา ๓ ประการเกิดขึ้นคือ อาชญากรรม ความเห็นแก่ตัว และการหันเหชีวิตจากจารีตเดิม ในการอบรมเยาวชนสำหรับเด็กเล็ก ๆ เราต้องสอนให้เขาปรับตัวเข้ากับสังคม เมื่อโตขึ้นต้องเปลี่ยนมาสอนให้รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ถูกต้องชอบธรรม และฝึกให้ยุติปัญหาด้วยเหตุผล และหาความถูกต้องชอบธรรมด้วยปัญญา บิดามารดา บ้าน หรือสถาบันครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอม ตลอดจนถึงถ่ายทอดลักษณะอันพึงคุณธรรมและจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว และต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่าง ๆ อยู่แล้วก็ตาม นักการศึกษาได้ศึกษามลกระทบของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่าง ๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กปรากฏว่า เด็กที่ได้รับความรักจากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบ มีวินัยทางสังคมและความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่อฟัง สุภาพ เอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ และขาดสมาธิ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลเป็นเด็กที่ไม่กังวลว่า รู้จักผิดชอบชั่วดี รู้สึกกระอายเมื่อทำผิด (ชาเรียง วุฒิจันทร์, 2524 : 11,76)

นอกจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กมีส่วนที่จะทำให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีปัจจัยอื่นนอกเหนือไปจากที่ได้กล่าวมาแล้วคือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาด้วย เหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้หนึ่งที่อยู่ในวงการศึกษาก็มีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการบูรณาการด้านจิตพิสัยของนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
2. ประชากร ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5,341 คน จากจำนวน 5 วิทยาลัย
3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน ตามสัดส่วนจำนวนประชากรแต่ละวิทยาลัย
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปร

2 กลุ่มคือ

4.1.1 ปัจจัยด้านชีวสังคม ประกอบด้วย

4.1.1.1 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษา
- 3) ปริญญาตรี
- 4) สูงกว่าปริญญาตรี
- 5) และอื่น ๆ

4.1.1.2 อาชีพของผู้ปกครอง

- 1) รับจ้างทั่วไป
- 2) เกษตรกรรม
- 3) รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
- 4) พนักงานบริษัท

- 5) ธุรกิจส่วนตัว
 - 6) และอื่น ๆ
- 4.1.1.3 สถานภาพของครอบครัว
 - 1) อยู่กับบิดามารดา
 - 2) อยู่กับบิดาหรือมารดา
 - 3) บิดา หรือมารดา เสียชีวิต
 - 4) อยู่กับญาติ หรือผู้อุปการะ
 - 4.1.2 ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วย
 - 4.1.2.1 การส่งเสริมการศึกษา
 - 4.1.2.2 การอบรมสั่งสอน
 - 4.1.2.3 การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับ
 - 4.2.1 ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 4.2.2 ความรับผิดชอบ
 - 4.2.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 4.2.4 การพึ่งพาตนเอง
 - 4.2.5 การประหยัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัย หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผล ในที่นี้หมายถึง ปัจจัยด้านชีวิตสังคม และปัจจัยด้านกระบวนการของผู้ปกครองนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. ปัจจัยด้านชีวิตสังคม หมายถึง เหตุอันเป็นผลให้เกิดความเป็นอยู่ในสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพของครอบครัว
3. ปัจจัยด้านกระบวนการ หมายถึง วิธีการในการส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และ การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
4. อิทธิพล หมายถึง อำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคล ในที่นี้หมายถึง บิดามารดา หรือผู้ปกครอง
5. คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามทั้งกาย วาจา และ จิตใจ โดยถือปฏิบัติเป็นประจำและเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

6. นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่เรียนระดับฝีมือ ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ชั้นปีที่ 2 และ 3 และ พุทธศักราช 2545 ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม คหกรรม และช่างอุตสาหกรรม

7. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติที่ตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง หรือประพฤติชอบในทางที่ชอบ เช่น พูดความจริง ไม่ลักขโมย ไม่แอบอ้างผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเองไม่ทุจริตในการสอบรวมทั้งมีความกตัญญูกตเวที

8. ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในสิ่งที่ดีหรือไม่ดี และสามารถควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่นและเพียรพยายามในการเรียนและการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดเวลา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การใช้เวลาอย่างมีระบบและเหมาะสม ตลอดทั้งปฏิบัติอย่างครบถ้วน โดยการคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมส่วนรวม มีวินัย มีความรักสามัคคี ร่วมทั้งการละเว้นสิ่งเสียดัดและการพนัน

9. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น

10. การพึ่งพาตนเอง หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเรียน และการทำงาน รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ ความสนใจใฝ่รู้ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทนอดกลั้น และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง

11. การประหยัด หมายถึง ความระมัดระวัง การรู้จักยับยั้งในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ น้ำ ไฟฟ้า ฯลฯ ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้พอเหมาะพอควร เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาในการวางแผนร่วมกับบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้นไป

2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองของนักเรียนในการแก้ไข ปรับปรุง และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดพิษณุโลก ที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณธรรม จริยธรรมต่างกัน

2. นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดพิษณุโลก ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีคุณธรรม จริยธรรมต่างกัน

3. นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดพิษณุโลก
ที่ผู้ปกครองมีสถานภาพของครอบครัวต่างกันมีคุณธรรม จริยธรรมต่างกัน

4. ปัจจัยด้านชีวสังคมและปัจจัยด้านกระบวนการส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของ
นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดพิษณุโลก

5. ปัจจัยด้านชีวสังคมกับปัจจัยด้านกระบวนการมีความสัมพันธ์กับคุณธรรม จริยธรรม
ของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลกสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University